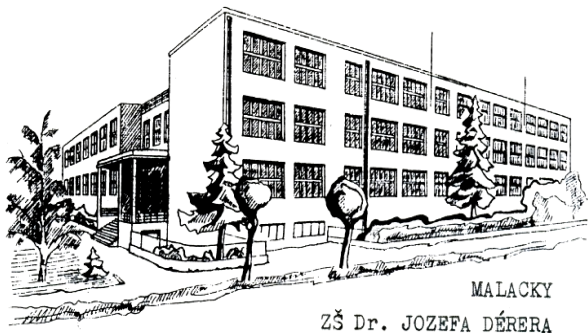

Dénererka

...čítanie pod školskou lavicou

č.1 september - november 2015

Jeseň Pani bohatá

Jeseň Pani bohatá
maľuje si do zlata.
Svieti ako lúče slnka,
vodička nám pekne žblnká.
Rybka skáče do vody,
bude sviatok Moreny.
Vetrík so šarkanmi
pohráva,
pre deti je to veľká zábava.
A keď sa už dohrajú,
tak domov utekajú.
Zima im je chladnička,
idú domov do teplúčka.

kolektív VI. B

Jeseň

Jeseň pani farebná,
začína byť nádherná.
Listy nám padajú,
farby nám dávajú.

Farebné listy na zemi,
veselé deti zhrabali.
Zhrabali ich na kopu,
hrali sa na babu.

Zo školy rýchlo utekajú,
šarkany vzduchom poletujú.
Šarkany sa udobrili,
deťom vlasy strapatili.

Deti sa tomu radovali,
doma si vlasy napravili.
Šarkany sa iba smejú,
básničku si pospevujú. *kolektív VI.C*

Milí čitatelia, milí naši žiaci!

Opäť je tu nový školský rok a s ním aj náš časopis Déerka.

Prišla jeseň a my sa už niekoľko týždňov trápime v školských laviciach. Spolu s ňou, prišlo aj prvé vydanie nášho školského časopisu.

Nájdete v ňom najmä veľa článkov o našej škole, niekoľko zaujímavostí, no nemôže chýbať ani zábava v podobe vtipov, hádaniek či príbehov. Bude vychádzať každé tri mesiace, vždy plný nových zaujímavostí, ktoré vám spríjemnia dni strávené v škole. Náš redakčný tím je už v plnom nasadení a teší sa na spoluprácu.

Chcete vedieť, čo úžasné a zaujímavé sa deje na našej škole? Tak rýchlo vezmite do ruky Déerku a čítajte, pozerajte, smejte sa a žasnite!!

Prajeme vám príjemné čítanie a veľa úspechov v tomto školskom roku!

Váš redakčný tím.

Úspechy žiakov našej školy v školskom roku 2014/2015

Kým celkom zavrieme dvere za uplynulým školským rokom, pripomenieme si úspechy našich spolužiakov. Mnohí z nich sa zapojili do viacerých súťaží, mnohí dosiahli vynikajúce výsledky, ale všetci môžu byť na seba právom hrdí.

1. Európa v škole

Andreutti Andrea 5. A – okresné kolo
Časová Vanessa 6. B – okresné kolo
Kunáková Barbora 9. C – celoslovenské kolo
Mandelíková Sofia 9. C – diplom CVC
Pančíková Nina 6. B – celoslovenské kolo
Pazúriková Lívia 9. C – celoslovenské kolo
Prelcová Sára 9. B – diplom CVC
Pullmanová Klára 6. B – celoslovenské kolo
Slezáková Henrieta 6. B – okresné kolo, celoslovenské kolo
Vallová Laura 6. B – okresné kolo, celoslovenské kolo
Vlková Nina 6. B – celoslovenské kolo

3. Zúbkové pramene

Bičanová Zuzana 2. B – okresné kolo 3. miesto
Havlíková Silvia 8. A – obvodné kolo
Kočíšová Diana 5. B – okresné kolo – čestné uznanie
Tóthová Sofia Ruth 3. A – okresné kolo 2. miesto

5. Prečo mám rád slovenčinu

Olejníková Michaela 8. B – celoslovenské kolo

7. Keď jeseň čaruje

Krajčírová Kristína 3. C – okresné kolo
Petříková Laura 5. B – okresné kolo
Stehlíková Petra 4. B – okresné kolo
Vrabček Matúš 4. B – okresné kolo

9. Matematický klokan

Osuská Martina 1. A
Švarc Samuel 7. A
Vlková Nina 6. B

11. Dejepisná olympiáda

Bakošová Denisa 9. B – okresné kolo
Dunárová Adriána 9. C – okresné kolo
Slobodová Hanka 8. C – okresné kolo

2. Jazykový kvet

Koutná Miroslava 8. C – krajské kolo
Pančíková Nina 6. B – krajské kolo
Pullmanová Klára 6. B – krajské kolo
Slezáková Henrieta 6. B – krajské kolo
Vallová Laura 6. B – krajské kolo
Vlková Nina 6. B – krajské kolo
Závodný Dárius 6. B – krajské kolo

4. Príroda je život pre každého

Horňáková Magdaléna 9. B – celoslovenské kolo
Olejníková Michaela 8. B – celoslovenské kolo

6. Šaliansky Mat'ko

Kronauerová Laura 6. A – okresné kolo 2. miesto
Sedláková Sabina 3. B – celoslovenské kolo

8. Pytagoriáda

Bartošek Martin 6. C – okresné kolo 4. miesto
Dingová Ivana 8. B – okresné kolo 7. miesto
Herdová Tamara 8. C – okresné kolo 3. miesto
Motal Milan 7. A – okresné kolo 3. miesto
Nováková Bibiana 5. A – okresné kolo
Vlková Nina 6. B – okresné kolo 2. miesto

10. Matematická olympiáda

Dienes Richard 5. B – okresné kolo 1. miesto
Drábková Alexandra 6. A – okresné kolo 2. miesto
Dunárová Adriána 9. C – okresné kolo 4. miesto
Havlíková Silvia 8. A – okresné kolo 2. miesto
Mandelíková Sofia 9. C – okresné kolo 5. miesto
Morávková Timea 5. C – okresné kolo 5. miesto
Nováková Bibiana 5. A – okresné kolo 1. miesto
Olejníková Michaela 8. B – okresné kolo 1. miesto
Vilémová Simona 5. C – okresné kolo 5. miesto
Vlková Nina 6. B – okresné kolo

12. Geografická olympiáda

Bojanovský Samuel 5. A – okresné kolo 1. miesto, kat. G
Herdová Tamara 8. C – okresné kolo 14. miesto, kat. E
Nováková Bibiana 5. A – okresné kolo, kategória G
Olejníková Michaela 8. B – okresné kolo 4. miesto, kat. E

14. Chemická olympiáda

Dunárová Adriána 9. C – okresné kolo, krajské kolo
Mandelíková Sofia 9. C – okresné kolo, krajské kolo

16. Olympiáda z nemeckého jazyka

Išpoldová Simona 9. C – okresné kolo 1. miesto

18. Slávik Slovenska

Ondriašová Zuzana 9. A – okresné kolo, krajské kolo

20. Filatelistická olympiáda

Lisá Barbora 6. B – celoslovenské kolo 3. miesto
Haba Martin 8. A – celoslovenské kolo 2. miesto

22. Stolný tenis

Freund Andrej 7. A
Nemec Marek 8. C
Kopecký Viktor 2. B
Chmela Peter 6. B

13. Olympiáda zo slovenského jaz. a lit.

Dunárová Adriána 9. C – okresné kolo 3. m.

15. Biologická olympiáda

Kašubová Hanka 9. B – okresné kolo, krajské kolo
Prelcová Sára 9. B – okresné kolo, krajské kolo
Valentová Mária 7. A – okresné kolo 1. miesto
Zieglerová Lenka 7. A – okresné kolo 2. miesto

17. Fyzikálna olympiáda

Olejníková Michaela 8. B – okresné kolo 3. miesto
Peťko Lukáš 9. A – okresné kolo, krajské kolo

19. José Martí

Štajerová Veronika 4. A – celoslovenské kolo 1. m., 1. kat.

21. Šach

Filípek Norbert 5. C
Valigurský Michal 5. C
Vozárová Adriána 5. C

23. Súťaže, hádzaná

Temerová Radka 9. A
Klamová Natália 9. C
Frýbert Dušan 9. A
Filípek Samuel 9. A
Velebný Miroslav 9. A
Začal Stanislav 9. C
Juriga Milan 9. B
Konečný Lukáš 9. A
Rybár Juraj 9. C
Janoštiak Ján 8. A
Melich Michal 9. B
Ichmann Michal 9. A
Krajčír Jakub 8. B
Hrušč Michal 8. C

Všetkým zúčastneným za vynikajúcu reprezentáciu našej školy vyslovujeme ešte raz veľké **d'akujeme.**

A ešte zopár ukážok žiackych prác, ktorými žiaci úspešne reprezentovali našu školu.

Tri fázy vody

I. Fáza vzniku

Písal sa rok 142 pred našim letopočtom. Dokonale čistá a nedotknutá planéta prekvitala najrôznejšími druhmi zelene a rastlín, všetkých veľkostí a farieb. Človekom v neprepátraných pralesoch, rozsiahlych tisíce kilometrov, sa ukrývali doposiaľ neobjavené druhy živočíchov. Čas plynul pomalšie, rastlinná i živočíšna ríša mala dostatok miesta na rozširovanie a zdokonaľovanie svojho druhu. A keď bola planéta v najvyššom bode svojej krásy, keď v suchozemskom prostredí nezostal kúsok plochy, ktorá by neožila pod množstvom farebného života, bola planéta pripravená privítať novú éru. Medzník, ktorý by znamenal úplný prevrat. Nádherná zem, ktorá sa vyvíjala miliardy rokov len preto, aby sa na nej mohla objaviť najdokonalejšia forma života, sa presne v tej chvíli začala rútiť do záhuby.

Teraz sme tu. Rok ľudského života na tejto zemi znamenali obrovské zmeny. Začali sme pátrať, vymýšľať a objavovať nové a nové veci. Boli sme takí nadšení pokrokmi, ktoré sme dokázali vybudovať, že sme stále prahli po tom, ako byť múdrejší a dokonalejší. Slovo život nadobudlo úplne iný rozmer. Čas zrazu plynul rýchlejšie, doba bola stále vyvinutejšia a úplne sme zabudli, kto sme a prečo sme na tejto planéte. Boli sme tu prví? Patri planéta Zem nášmu druhu? S odstupom času si ľudia začali uvedomovať, čo je vlastne najdôležitejšie. Je to vývoj najnovších technológií? Sú to objavy, ktoré menia závratnou rýchlosťou svet? Alebo je to objavenie nového lieku na rakovinu? Ľudstvo bolo nezdravo zaslepené vývojom a objavmi, stále sa dralo širokými lakťami vpred, predbiehalo čas a túžilo vynájsť niečo čoraz viac prevratnejšie a prevratnejšie. A práve človek si nikdy neuvedomil to najhlavnejšie. Na tejto planéte sú ľudia len hostia. Prvý život, ktorý sa tu kedý objavil, nebol život človeka. Kde sa teda stala chyba?

Vráťme sa teda na začiatok. Kde to všetko začalo? Je mnoho teórií, ktoré sa zaoberajú touto témou, jedny iba z kresťanského hľadiska, iné zase z vedeckého. Jedno je však isté. Život sa predsa začal vo vode. Prvé najjednoduchšie bunky, ktoré kedý existovali, sa začali vyvíjať v tokoch potokov, riek i morí. Dokonca aj také dieťa. Stvorenie, ktoré vzniká z ľudských buniek, sa dokáže vyvinúť na tú najdokonalejšiu bytosť. A vývoj sa začína vo vode a voda je zdrojom všetkého živého. Čo je však najdesivejšie? Voda na zem neprichádza z vesmíru, neprilieva sa nebeskými potrubiami podľa potreby človeka ani sa netvorí hlboko pod zemskou kôrou. Množstvo vody, ktoré sme dostali na začiatku nášho života, sa neobnovuje. Voda je na zemi stále rovnaká. Kolobeh vody fungoval dlhé tisícročia až dovtedy, kým sme si ju neprestali vážiť. Neuvedomujeme si, že bez vody nie je možný život. Čo taký ľudský organizmus? Ak by niekoľko dní neprijímal vodu, jeho fungovanie by neobnovili ani počítače, ani najnovšie technológie. Prečo si teda ničíme naše zdroje vody? Umývame autá v potokoch, vypúšťame ropu do morí a zabíjame život v ňom. V podstate sú ľudia drzí. Prišli sme na tento svet vo veľkom štýle, začali sme si privlastňovať a ničť všetko živé. Kam sa podeli hektáre pralesov? Prečo vyhynuli neobjavené druhy rastlín a živočíchov? Práve pre potrebu človeka vlastniť stále viac zeme. Pred mnohými rokmi vybudovali praľudia svoje obydlia a miestečká, kde sa mohli chrániť pred divou zverou. Vedeli, že sa musia o existenciu deliť. O niekoľko storočí neskôr vybudovali ľudia miesta, ktoré chránili živočíchy pred existenciou človeka. Nie je to naopak? V jednej kvapke morskej vody sa nachádzajú tisíce živých buniek. A jedna kvapka ropy v mori dokáže zničiť litre vody. Ľudia ani nevedia, čo všetko zničia takýmto nepremysleným plytvaním. Výsledky sa prejavujú už o pár desiatok rokov, keď nám už nezostane nič. Nezostane kvapka vody, čo znamená, že zanikne život. Chceme, aby naše deti vyrastali vo svete, kde sú zlé podmienky na život? Spamätajte sa, kým nie je neskoro! Vážme si vodu ako prírodné bohatstvo, pretože, ak ju stratíme, rozplynie sa aj všetko živé. Uvedomme si, že voda znamená život.

II. Fáza užívania

Katka milovala leto. Už od útleho veku trávila dva najteplejšie mesiace v roku v malej chatke pri potoku, ktorá patrila jej starým rodičom. Malý, ale útulný domček bol obklopený tou najčistejšou prírodou, stále nedotknutou okolitým svetom plným moderných technológií, výfukových plynov a skládok odpadkov. „Nie je ľahké nájsť taký veľký kus čistej prírody plnej čerstvého, priam až liečivého vzduchu,“ vždy hovorievala babka. V okolí bolo čarovné ticho, počuť bol len spev vtákov a ak mala Katka šťastie, sem-tam zazrela aj plachú srnku, ktorá prišla zahnať smäd do neďalekého potoka. A tak vždy keď sa školský rok chýlil ku koncu, už sa nevedela dočkať cesty na chalupu.

Aj tento rok ju babka privítala rovnako vrúcne, ako bolo zvykom. Jeden bozk na pravé líčko, jeden na ľavé a, samozrejme, veľké objatie.

„A kde je dedko?“ Katka bola zvedavá. „Myslela som, že bude na verande pozorovať vtáky, keď je taký jasný deň.“

„Šiel dolu k potoku, posledný čas tam trávi hádam celé dni. Pokojne choď za ním, moja milá, ja zatiaľ dokončím večeru,“ babka s úsmevom odvetila.

Katke nebolo treba hovoriť dvakrát, vhupla do letných sandálov a natešene utekala za dedkom. Ved' je to už skoro rok, odkedy ho videla naposledy. Bohužiaľ, mesto, v ktorom s rodičmi bývali, sa nachádzalo až príliš ďaleko na to, aby mohla na návštevy chodiť častejšie.

Tak ako predpokládala, dedko ju tiež privítal veľmi srdečne. Vyzeral presne tak ako pred rokom, ba aj objatie mal rovnako silné a úsmev na tvári snáď ešte širší. Jedna vec však Katke nesesedela. Babka predsa hovorila, že trávi celé dni pri potoku. To môže znamenať jedinú vec – chodí na rybačky. Ale kde má údice? Ihneď sa ho na to spýtala a tak dedko spustil celý príbeh.

Jedného dňa, keď sa s babkou vybrali na malú prechádzku po okolí, všimol si, že potok, ktorého číra hľadina bola kedysi priehľadná ako to najtenšie sklo, je zrazu akýsi špinavší. Aj hľadina bola nižšia ako za starých čias, keď sa v ňom Katkin tatko bláznil s kamarátmi. Ešte v to popoludnie sa dedko k potoku vybral sám, aby ho podrobnejšie preskúmal. Po dlhých desaťročiach bez zásahu ľudskej ruky bol naozaj veľmi zanesený, až tak, že úzky žliabok, ktorým sa predtým plavili množstvá vrtkých rybičiek, už viac nebol priechodný. Vytvorila sa akási hrádza, ktorá zužovala prietok vody, a tak sa predtým živý potok, v ktorom kedysi žilo množstvo živočíchov, stal prázdny a pustý. Ani žaby sa už nevyhrievali na plochých kameňoch ako kedysi, len tu a tam z vody vyskočila malá rybka stratená v pomalom prúde zakalenej vody. Bolo jasné, že sa s potokom musí urýchlene niečo urobiť. Dedko teda ani sekundu nezaváhal a rozhodol sa, že ho vyčistí a postará sa, aby bol rovnako krásny a plný života ako za jeho mladosti. Každý deň sa vracal, aby vyberal špinavé nánosy, ktoré sa za tie roky na hľadine vytvorili, či odstraňoval množstvá konárov, ktoré sa zachytili jeden na druhom a znemožňovali tak vode v úzkom korytke prúdiť v plnej paráde. Dokonca objavil aj nemalé množstvo odpadkov, ktoré sem museli pozahadzovať náhodní okoloidúci, keď sa z času na čas dostali do odľahlého kúta inak krásne čistej prírody. Na Katku dedkovo odhodlanie naozaj zapôsobilo. Rozprával jej o množstvách druhov rýb a živočíchov, ktoré v potoku mali svoj úkryt, a ona si zrazu uvedomila, o čo všetko po celé roky prichádzala. Samozrejme vždy vedela, že tečie popri chalupe potôčik, a takisto jej bolo jasné, že v ňom žijú ryby. Ved' už bola tretiačka. Nikdy sa však nezamyslela nad tým, pre koľko rôznych živých tvorov je potok domovom. Bolo to tak veľmi fascinujúce, len pár metrov od domu, v ktorom trávila každé leto, sa vlastne nachádzal úplne iný svet – svet pestrofarebných rybičiek, vodnárov a korytok, skákajúcich žabiek či jašteríc vyhrievajúcich sa na brehu, ale aj veľkého množstva vodných rastlín. Voda bola ich svetom, životom, vlastne úplne všetkým. Nikdy sa nezamýšľala nad tým, ako voda, ktorú ona berie ako samozrejmosť, denne si ňou umýva zuby, sprchuje sa či si ňou zalieva bylinkový čaj, je pre niektoré tvory tým najprírodzenejším prostredím. Uvedomovala si, že aj jej život závisí od vody – bez nej by predsa neprežila. Ale nikdy jej nedošlo, že človek nie je ani zďaleka jediným tvorom, ktorý je od vode závislý. A práve voda je tak veľmi dôležitá a podstatná, a predsa ňou často zachádzame veľmi nešetrne. Uvedomila si, že je dôležité nielen vodou neplytvať, ale starať sa aj o potoky a jazerá v našom okolí – presne tak ako sa do toho toto leto pustil dedko. Ved' čistá voda nie je dôležitá len pre nás a našu životosprávu, ale aj pre obrovské množstvá iných tvorov, ktorých život závisí práve od čistoty ich vodného domova. Katka sa okamžite podujala dedkovi s čistením pomôcť. Nasledujúce dni trávila pri potoku s ním, dedko jej zatiaľ rozprával pútavé príbehy z detstva a ani sa nenazdala, hľadina bola opäť nádherne priehľadná a do vody sa začali sťahovať prví zvedaví nájomníci. A tak sa toto leto u starých rodičov stalo pre Katku veľmi výnimočným – okrem množstva zážitkov a spomienok, ktoré si už tradične po prázdninách odniesla domov, odchádzala aj s pocitom, že pre okolitý svet spravila veľký kus práce a vdýchla tak nový život kúsku prírody. A najmä si uvedomila, že voda naozaj znamená život, nielen pre ňu, ale pre celú modrú planétu.

III. Fáza zániku

Píše sa rok 2299, slnko zohrieva podnebie zlatistými lúčmi intenzívnejšie než kedykoľvek predtým. Mnohé druhy zvierat prispôsobené svojimi hrubými kožuchmi či telesnou termoreguláciou na teploty pod bodom mrazu hynú nenávratnou rýchlosťou. Vo vzduchu cítiť smrť a skazu. Z máp miznú štáty, ktoré sužuje sucho už od čias, kedy popraskaná pôda pred mnohými rokmi naposledy pocítila kvapky studeného dažďa. Celá planéta pociťuje následky ľudského konania. Najviac si to odnášajú južné územia, kde postupne vyhasli i tie posledné známky života. Je to ako epidémia, ktorá sa rozširuje do celej planéty, s tým rozdielom, že na tento druh epidémie neexistuje liek a nedá sa zastaviť. Jediné, čo vieme s istotou povedať, je, že planéta speje do záhuby.

Vráťme sa teda na začiatok. V malom južnom štáte, v hĺbinách hustých pralesov prúdil potok čistučký ako tá najčirejšia voda. Plávalo v ňom množstvo rôznych druhov rýb a živočíchov. Ani rastlinná ríša neostala bez povšimnutia. Tento potok bol domovom nespočetne veľkého množstva živých tvorov. Práve v tejto vode sa začal život. Aj okolie potoka vždy prekvitalo rastlinami a zeleňou. Ale jedna vec bola na ňom úplne najlepšia. Nikto o ňom nevedel, nikto ho neobjavil. Bol to poklad, ktorý bol zodpovedný za život v celom štáte.

Práve neprebádaná príroda lákala čoraz viac ľudí. Najskôr zazreli chudobnejší domáci na krajoch divočiny jedlé bobule. Neváhali a hneď si natrhali zo dva koše. A keď sa minulo, jednoducho pátrali hlbšie a stále boli zvedavejší, čo ešte tajomný prales ukrýva. Bohatší sem chodili z rôznych kútov sveta hľadať čaro pralesa, oddych a relax pri nekonečne dlhých prechádzkach a rozjímaní. Zvedavých ľudí stále pribúdalo, odvážnejší sa ponárali stále viac a viac do hĺbín neobjaveného pralesa. Jedného slnečného dňa sa skupina miestnych ľudí odhodlala konečne zistiť, pokiaľ prales siaha a aké tajomstvá ukrýva. Netrvalo dlho a prví ľudia zočili nádhernú sa trblietajúcu, priehľadnú čistú vodu, ktorá prýštila spod skál obrastených zeleňou. Bola objavená panensky čistá príroda. K prameňu začalo chodiť čoraz viac obyvateľov, no po čase to nebola len prechádzka za prírodou. Všetko sa zmenilo, keď miestny podnikateľ pán Bezdna objavil nový spôsob, ako zarobiť peniaze. Do potoka dal postaviť špeciálne priehradky, ktoré mali hneď viacero úloh. V jednej časti potoka mali zachytávať všetky živé tvory, aby ich neskôr mohol loviť, odvážať a predávať do rôznych krajín ako najčerstvejšie pochúťky. Hneď niekoľko metrov ďalej stáli stroje na filtrovanie vody, aby sa mohla predávať ako balená a pitná za tučné zisky. A čo najspodnejší tok potoka? Aj ten vedel pán Bezdna využiť vo svoj prospech. Jednoducho do neho vylieval všetky nadbytočné produkty, ktoré pochádzali z jeho strojov. Niekoľko rokov sa mu v tomto biznise dokonca darilo. No neskôr nastal problém. Rýb v potoku bolo čoraz menej a aj ten nepatrný počet, ktorý tam zostal, vyhynul. Aj zeleň v okolí bystriny začala strácať život. Nádherné rastliny sa odievali do žltej farby, stávali sa úbohými stebkami bez štipky života. Vody bolo čoraz menej. Najskôr postihlo sucho len srdce pralesa. Keď už vyschla posledná kvapka v rieke, bola chytená posledná ryba a vyrúbaný posledný strom, ľudia zistili, že peniaze sa nedajú jesť. Bolo neskoro. Škody, ktoré ľudia napáchali tým, že si nevážili prírodu a nevedomovali si, že voda tečúca pralesom dodáva život celému okoliu, sa nedali napraviť. Všetko bolo stratené len kvôli ľudskej chamtivosti a honbe za peniazmi. Miestni si uvedomili, že zapredali to najcennejšie, čo mali. Rovnováha v prírode bola narušená. Voda bola neobnoviteľný zdroj, ktorý si odstavili. A netrpel len jeden štát, ale všetky krajiny, keďže potok volakedy pretekal. Ako dostať všetku tú vodu späť? Ako napraviť rovnováhu? Stav beznádeje. Ľudia boli nadobro stratení a potrestaní.

Píše sa rok 2299. Je posledný deň tohto roka. Nový list v kalendári však nemal kto prehodiť.

Magdaléna Hornáková

Najskvelejšie prázdniny?

No tie nemusia byť vždy pri mori. Nieкого by možno pri slovách najkrajšie prázdniny napadli hneď také krásne Maldivy. Teplo, jemnučký bielučký piesok, teplúcke more plné krásneho farebného podmorského života, plody mora na tanieri, exotické ovocie, palmy, príjemná hudba dopĺňajúca ostrovnú atmosféru.

Ale moje super prázdniny nie sú o priehľadnom mori, ba ani o veľkolepých horách. Nie sú o mieste, kam človek pricestuje nabalený s kuframi a o týždeň už cupitá naspäť do každodennej reality. Moje super prázdniny sú o prirodzene krásnom každom letnom dni, tu na Slovensku, u nás doma na záhrade. Za humnom a pri potoku. Či praží slnko, či sa predvádza svojou silou letná búrka. Aj za slnka, aj za dažďa sa dá v našej záhrade stále niečo objavovať. Záleží len na nás, či sa vieme tešiť z maličkostí všedného pokojného letného dňa.

Áký je najkrajší prázdninový deň? No predsa keď sa všetci usmievame, keď spolu trávime čas, keď si večer pri ohníku opekáme slaninku a prikladáme si ju na chlebič. A keď niekto zahrá na gitare a spievame si naše obľúbené pesničky. Dlhé rozhovory v tichu noci, praskajúci ohník, príjemný večerný chlad po horúcom dni a my pri večernom ohni schúlení do teplého svetra. Svrčky, čo tak krásne letne cvrlikajú. Taký správny letný večer!

A ráno, keď ma namiesto budíka zobudí kohút, ktorý sa predvádza pred spiepkami. Pokojný letný život na dedine. To sú tie správne prázdniny! Čerstvé vajička od spiepočiek, vôňa kvetov, ruží a levandule pod drevenými oknami. Záhrada plná voňavých dobrôt: jahody, maliny, chrumkavá čerstvá zeleninka, čerešne na strome a hojdačka na jabloni.

Na záhrade sa stále niečo deje. Stále je čo objavovať. Zatuláný ježko, ktorý vypil mliečko, čo som mu práve naliala do misky. Mravce, ktoré postavili neúnavne ďalšie poschodie na mravenisku. Murko, ktorý prinesie každú

chytenú myš pre pochvalu rovno pred dvere domčeka. Po daždi pavúčí náhrdelník plný perál z kvapiek vody a tá nezameniteľná vôňa, keď sa polieva záhrada. Tak na tú vôňu nemá žiadna exotika. Tá vôňa je len doma, tej sa žiaden parfum nevyrovná. A ten pocit, keď bosými nohami behám po tráve plnej sedmokrások a púpav. To sú prázdniny! Také moje najkrajšie. A keď so sestrou naplníme bazén sviežou vodičkou a popijame pritom vodu s citrónom a ľadom. V miske ovocie – jahody, maliny, ríbezle aj egreše. Pre mňa sú to chute prázdnin. Červený a žltý melón a chutný mladý zelený hrášok. Výborný šalátik a grilované kuriatko. To je tá pravá letná kuchyňa. To je to pravé leto pre mňa! Ten pokoj a pohoda. Vôňa leta, slovenského leta.

Či svieti slniečko a láka k vode, či veselý letný dáždik bubnujúci na strechy domov. Umýva všetku zeleň dookola. Stromy, kvety, zeleninku, aby sa po slniečku dobre napili a rástli po celej záhrade a všade dookola. A také lúčne kvety, z ktorých si upletiem venček a prinesiem si z prechádzky z prírody pestrofarebnú kyticu. A niekedy aj s malými chrobáčikmi.

Keď sa vraciam po celodennej túre domov popri potoku, trsy nezábudiek sa skláňajú nad hladinou potôčika, akoby sa chceli napiť čistej vodičky. Spev vtáčikov a bzukot včeličiek. Stále je tu niečo krásne. Motýle poletujúce z kvetu na kvet a tyrkysová vážka vznášajúca sa ako malé lietadielko nad potôčikom. Sem-tam sa zastavím, aby som zistila, ako podrástli žubrienky v potôčiku. Tých tisíc malých krás, čo vytvárajú veľký celok. To mám rada na prázdninách. Človek by nemal cestovať po exotickej prírode, keď nestačil spoznať ešte poriadne ani tú našu slovenskú. Keď sme boli na dovolenke pri mori, áno, bolo tam krásne. Ale na Slovensku je ešte krajšie. Len si treba všímať jeho krásu a tešiť sa z maličkostí, ktoré v skutočnosti vytvárajú jeden veľký celok.

Malá rozprávka

Michaela Olejníková

Dostala pozemok, sedí si na zemi,
tak dlho snívala o tomto zázemí.
Preletel motýlik. Jak krehká to kráska!
Sama sebe hovorí, jak dobre má sa.

Stromový panáčik preniesol ju v čase,
keď bol jej pozemok ešte v plnej kráse.
A vtom si spomenie, že tam už raz žila,
jej domček drevený nebol žiadna vila.

Pozerá okolo, čo si kde zasadí,
a zrazu zbadala krásny strom v úzadí.
Zdvihla sa zo zeme ľahko ako víla,
už dlho nebola jej tvár tak milá.

No celá záhrada hýrila životom,
kvety sa prerástli v nej, ba aj za plotom.
Zo stromov voňali sladučké plody,
lístie z nich padalo do jazierkovej vody.

Tichými krôčikmi prichádza bližšie,
hlavu si nakláňa ku korune vyššie.
V korune motýle krídlami trepocú
a v hniezdach vtáčiky milo si štebocú.

Aj z kríkov viselo honosne ovocie
a ona pocíti, jak sa jej po tom cnie.
A keď ju panáčik vráti späť na záhradku,
hneď sa pustí do práce, aby bola v poriadku.

Na jednom konári sedí si panáčik,
je zvláštne odedý. Tak ako dneska nik.
Hompál'a nôžkami, milo sa smeje,
no ona nechápe, čo sa to deje.

Zasadí stromčeky spamäti, kde rástli.
Jej srdce sa raduje, že duša ju späť vlastní.
Tam a tam posadí znova jedlé kríčky,
naplňa postupne svoje dávne sničky.

Strážim ti pozemok už dlhé stáročia,
snáď sa mi dajako moje služby zúročia.
Pred dávnymi dobami pozemok bol tvoj,
starám sa ti oň, akoby bol môj.

Zasadí bylinky, ba aj bujné kvietky,
jej záhon nebude veru vôbec riedky.
Dá si tam postaviť drevený domček
a zatiaľ *rozprávke zazvonil zvonček*.

A ona nechápe, nevie čo hovorí.
A on jej pošepne, nech v pamäti zaloví.
Správne ťa zaviedla sem tvoja dušička,
vtom sa jej skotúľa slza rovno na líčka.

Michaela Olejníková

Jabĺčka, pochúťka jesene

Jeseň je čarovné obdobie plné farieb, dozrievajúcich plodov, ale aj zmien počasia. S príchodom jesene sa mení aj príroda. Ulice sú plné opadaného lístia, ktoré vytvárajú farebné koberce. Štebotavé lastovičky postupne čoraz viac utíchajú a odlietajú prečkať tuhú pani Zimu do teplejších krajín. Dozrievajú niektoré druhy ovocia a medzi nimi naše najobľúbenejšie jabĺka.

História jabĺk

Za pravlasť jablka, ktoré sa ráta do ovocného druhu jadrovín, sa považuje juhozápad Číny. Jablň je najstaršou kultúrnou rastlinou, patriacou do čeľade ružokvetých. Pravdepodobne mutáciou a krížením divo rastúcich druhov vznikli prvé jedlé kultúrne odrody s veľkými plodmi. Na svete existuje viac než 7000 odrôd jabĺk. Môžete tým pádom každý deň ochutnať inú odrodu a po dobu viac než 19 rokov nebudete jesť rovnakú odrodu 2x. Podľa kresťanskej tradície Eva v Raji odtrhla jablko a s Adamom ho zjedli. Potom boli za trest vyhnaní z Raja. V knihe Genezis sa však hovorí o ovocí stromu, ktorý leží uprostred Raja a jablň ani jablko sa tam nespomína. Keďže na Blízkom východe sa jablone nevyskytovali, autor Genezis pravdepodobne nepísal o jablku, ale o inom ovocí. Je dosť možné, že išlo o figovník, keďže po požití ovocia sa prikryli figovými listami. Samotný výraz „jablko“ sa dostal asi až do latinského prekladu Biblie ako slovná hračka (malum = jablko / malus = zlý). Krásne a lákavé jabĺka z dovozu, ktoré sa objavujú na regáloch supermarketov, môžu kvôli jedovatým a škodlivým látkam, ktoré obsahujú, vyvolať alergické reakcie. Kvôli postrekom musíme jabĺka dôkladne premyť horúcou a studenou vodou.

- Najviac výživných látok sa nachádza v jablkovej šupke, preto jabĺka konzumujte neošúpané.

Jabĺčkové hody

Aj na našej škole sa každú jeseň uskutočňujú jabĺčkové hody. Tretiaci a štvrtáci si ich pripravili v spolupráci so svojimi rodičmi. Najskôr to bola výstavka ovocia a zeleniny, po ktorej nasledovala ochutnávka výrobkov z jabĺčok. Ako vidíme na fotografiách, deti si

pochutnávali na rôznych koláčikoch, štrúdl'ach, sušených jabĺčkach, ale aj na jablkovom pyré či čerstvých voňavých jabĺčkach.

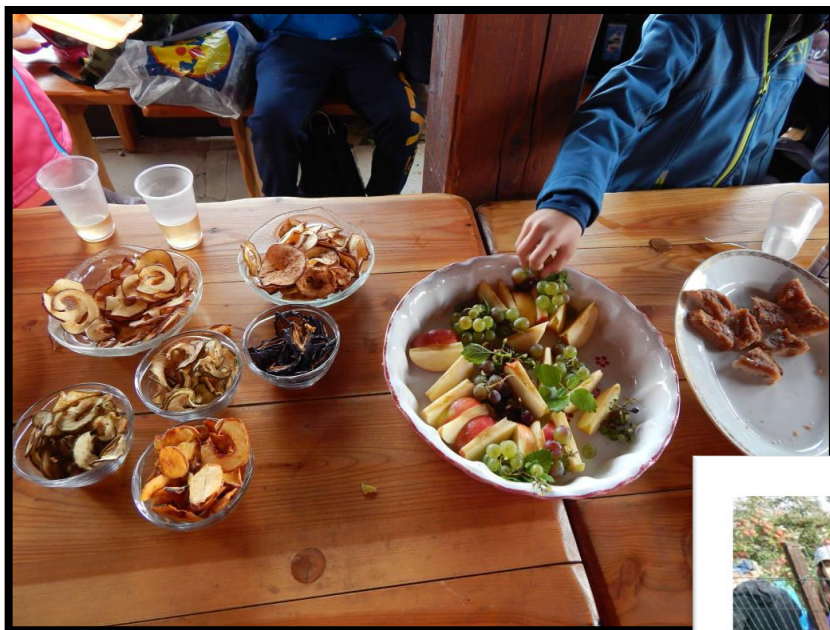
A že všetkým náramne chutilo, to sa nedá poprieť.

Exkurzia a využitie v praxi

Okrem tej lepšej časti, ktorá sa týka jablák, a to je ich konzumácia, sa naši žiaci oboznámili aj s inými vecami týkajúcimi sa týchto plodov.

Jedno krásne ešte slnečné predpoludnie strávili žiaci tretieho ročníka v ovocnom sade v Skalici. Dozvedeli sa, čo predchádza tomu, aby sa mohli zahryznúť do krásneho jablčka. Každá trieda zasadila jednu jablňu

a ríbezľové kríky. Vyskúšali si strihanie, pílenie stromov, oberanie jablák, videli drvenie konárov, kompostovanie. Súčasťou exkurzie bola aj ochutnávka čerstvých plodov, sušených a pečených jablák, bylinkového čaju, chlebíka s jablkovou nátierkou a šťavy. Všetkým sa to veľmi páčilo, mali z toho úžasný zážitok, lebo nie každý, kto býva v meste, sa dostane k takýmto prácam.

Ďalšie obrázky z exkurzie

Tu máme básň od žiaka 6. A triedy Jakuba Kľasa

JABLKOVÉ HODY

Jablká sú šťastie naše,
sú moje, tvoje aj vaše.
Jablká sú nezameniteľné,
jablká sú veľké aj malé.
Ale najlepšie sú JABLKOVÉ HODY,
keď sa jablko ku každému hodí.
A keď príde večer, tak sa patrí
urobiť jablkový šalát výživný, dobrý.
V noci keď pôjdeš spať,
bude sa ti o jablkách snívať.

Strašidelná Dérerka

Opadávajúce listie zo stromov, hýriace farby na každom rohu a dlhé večery, to nám pripomína, že sa blíži jeseň. K tomuto obdobiu však patrí aj sviatok Halloween, ktorý ani tento rok nemohol chýbať na našej škole. Strašidelná Dérerka sa u nás uskutočnila už po piaty raz a pomaly sa stáva každoročnou tradíciou.

28. októbra 2015 zaplnilo celú Dérerku nespočetné množstvo strašidiel. Duchovia, strigy, kostlivci, upíry a mnoho ďalších kostýmov ste mohli vidieť na školskom dvore. Nemohli chýbať ani tekvice...zubaté,

usmiate, zamračené, oranžové, či nafarbené...vytvorené deťmi z prvého stupňa, ktoré ten večer skrášlili vstupnú chodbu.

Deti v kostýmoch a s lampiónmi v rukách sa najprv po boku so svojimi rodičmi vydali na večernú cestu po meste, a zasa naspäť ku škole. Čakala ich zábava na školskom ihrisku a potom ako každý rok, cesta tmavou chodbou. Po celej škole sa ozývali výkriky, blikajúce svetlá tekvic a lampášov, pavúcie siete, dym ťahajúci sa po chodbe plnej malých aj veľkých strašidiel. Na záver dostal každý, kto chodbou prešiel, sladkú odmenu.

Erasmus+ Poľsko

Naša škola sa v rokoch 2014-2016 stala jednou z partnerských škôl projektu Erasmus+. Okrem tej našej je do tohto projektu zapojených 6 ďalších škôl z Dánska, Poľska, Turecka, Portugalska, Talianska a Španielska. Prostredníctvom projektu majú žiaci možnosť týždeň žiť v cudzej krajine, v rodinách, spoznávať jej kultúru a pamiatky, komunikovať a vzdelávať sa v cudzom jazyku a nájsť si nových priateľov. Aj my sme sa tento rok, konkrétne 6. - 10. októbra, vybrali do zahraničia. Naša cesta smerovala do Poľska, do malého mestečka Jezewo. Už hneď prvý deň nás privítali pestrým programom. Ako prvá nás čakala prehliadka celej školy, po nej nasledovali hry na školskom ihrisku. Zahrali sme si poľskú naháňačku s názvom „Berek“, tancovali sme zumbu, vyskúšali sme si chodenie po lane alebo sme triafali loptu na kôš v boxerskej rukavici. Obed sme mali v školskej jedálni a potom nám mala vymyslieť program rodina, u ktorej sme bývali. Každý z nás bol niekde inde, no rodiny sa rozhodne postarali o to, aby sme sa nenudili. Ďalší deň sme mohli spoznať kultúru Poľska, ale aj ostatných krajín. Najprv sme sa ocitli v školskej telocvični, kde sa každá krajina zvlášť predstavila. Hneď na to nasledoval program, ktorý si pre nás prichystali žiaci. Mohli sme si vypočuť hru na husliach, poľské ľudové piesne, tance a mnoho ďalšieho. Nasledovala prestávka na ochutnávanie tradičných poľských jedál a koláčov.

Neskôr sme sa obliekli do krojov, ktoré sme pred všetkými prezentovali v spojení s hračkami, s ktorými sa zabávali naši predkovia. Ostatné krajiny videli naše záhorácke kroje, ale aj šarišské, myjavské a hontianske. Nesmierne zaujímavé boli aj kroje, hry a kultúra všetkých zúčastnených krajín (mne osobne sa najviac páčil španielsky tanec flamenco). Krajiny sa od seba

mnohými vecami odlišovali, no našlo sa aj niečo, čo mali spoločné.

V stredu ráno sme vyrazili na dlhú cestu po poľských pamiatkach. Po asi dvojhodinovej ceste autobusom sme sa dostali ku koncentračnému tábore Stutthof v Stuttowe, potom sme sa vrátili k zámku Malbork, kde sme sa zúčastnili na historickej hodine. Tam sme sa dozvedeli veľa o poľskej stredovekej zbroji a zbraniach, predviedli nám šerm, ale aj ako sa používali špicaté kopije dlhé vyše troch metrov.

Stutthof

Stutthof bol postavený v roku 1939 v zalesnenej oblasti neďaleko baltského prístavu Gdansk. V novembri 1941 niesol tento tábor označenie „zvláštny tábor SS“ a od roku 1942 bol oficiálne označený za koncentračný tábor. Pôvodných 8 domov bolo najprv rozšírených o tzv. nový tábor. Pribudlo ďalších 30 betónových domov a ich zariadenie, kde boli vybudované plynové komory. Tábor bol oslobodený až 9. mája 1945 ako posledný koncentračný tábor 48. armádou bieloruského frontu. Na pamiatku bol v tábore postavený pamätník, ktorý tam stojí dodnes. V priebehu jeho existencie tu bolo uväznených až 110 000 ľudí a približne 65 000 tu našlo smrť. Dnes slúži Stutthof ako múzeum pre verejnosť a je dôkazom nesmiernej krutosti ľudí v období druhej svetovej vojny.

Malbork

Hrad Malbork je príkladom stredovekej pevnosti, za čo bol zapísaný do zoznamu UNESCO. Okrem toho je to aj najväčší gotický tehlový hrad v Európe. Rád nemeckých rytierov ho začal stavať roku 1274, ako stredisko výbojov proti pohanským Prusom. V roku 1309 presídlil do Malborku veľmajster Rádu nemeckých rytierov z Milána a odvtedy sa stal Malbork trvalým sídlom veľmajstrov Rádu nemeckých rytierov. Základom hradného komplexu sa stal tzv. prostredný hrad a okrem neho pribudlo aj rozsiahle predhradie. Najväčší rozsah dosiahol hradný komplex za čias veľmajstra Winricha z Kniprode (1351 - 1382). Hrad bol poškodený počas vojen so Švédskom, delenia Poľska a napoleonských vojen, preto ho rekonštruovali od roku 1817. Od roku 1877 bol hrad znovu rekonštruovaný K. Steinbrechtom až do jeho smrti v roku 1923, práce pokračovali do roku 1945, kedy bol silno poškodený Červenou armádou počas bojov o mesto. Rekonštrukcia prebieha dodnes.

Westerplatte

Na ďalší deň výlety pokračovali. Tentoraz sme zamierili k pobrežiu Baltského mora a k pamätníku Westerplatte. Tu sa pred mnohými rokmi odohrala bitka s Nemeckom. Nasledoval nástup na loď v pirátskom štýle, ktorou sme sa plavili až do mesta Gdansk.

Westerplatte je poľský polostrov vybiehajúci z pevniny do Baltského mora. Na tomto mieste sa odohrala prvá bitka počas druhej svetovej vojny v Európe. Poľská vojenská posádka sa skladala iba zo 182 vojakov, tí však vydržali 7 dní osamote odraziť nemecké pozemné, námorné aj letecké útoky. Obrana Westerplatte pred nepriateľskou presilou bola pre brániacich sa Poliakov na iných miestach veľkou inšpiráciou. Obrancov z Westerplatte vnímajú Poliaci ako symbol chabrosti. Dňa 9. septembra bol na jeho pahorku odhalený pamätník na počesť obrancov tohto miesta. Dosahuje až do výšky 25 metrov a pozostáva zo 240 žulových blokov. Do jeho stien sú vytesané nápisy a sú na ňom vyobrazené postavy vojakov.

Gdansk

Prešli sme sa ulicami mesta Gdansk, kde bola pamiatka na každom rohu. Naša prvá zastávka bola pri soche Neptúna, rímskeho boha morí. Vraví sa, že kto sa pri ňom aspoň raz neodfotí, akoby nikdy nebol v Gdansku. Potom sme navštívili múzeum jantáru. Veď Gdansk ľudia často nazývajú „jantárovým mestom“.

Je to jedno z najstarších a najväčších poľských miest, ležiace v Pomoransku na rieke Visla, na brehu Baltského mora v Gdanskom zálive. Do tohto mesta sa dá zamilovať hneď na prvý pohľad. Atmosféra historických ulíc, mnoho archeologických a národných pamiatok k sebe priam priťahuje more turistov. Počas druhej svetovej vojny bolo mesto Gdansk takmer úplne zničené, no pamiatkari dokázali hotový zázrak – úplne ho zrekonštruovali.

Toruň

Posledný deň nás autobus zaviezol do mesta Toruň, ktoré leží len neďaleko Jezewa. Mohlo by sa zdať, že Toruň veľkú propagáciu nepotrebuje. Veď je to rodné mesto svetoznámeho astronóma a poľského kňaza Mikuláša Kopernika. Navyše je Toruň známy najchutnejšími perníkmi v Poľsku.

Mesto vzniklo v 13. storočí zlúčením kupeckého Starého mesta a remeselnického Nového mesta. Začal pomerne

rýchlo bohatnúť na vyberaní vodného mýta na Visle, z obchodov a remesiel. Historické centrum, v ktorom sú domy podľa stredovekého zvyku postavené tesne pri sebe a úzke uličky sú vydláždené kameňmi, obklopujú zvyšky mestských hradieb zo 14. až 15. storočia s baštami a strelnicami. Celé mesto sa vyznačuje najmä gotickým štýlom, ktorý je možné vidieť aj na rodnom dome Kopernika. Po prehliadke mesta sme navštívili múzeum poľskej kultúry, kde nám predviedli ich tradičné odevy, hudobné nástroje, ale aj to, ako si ľudia kedysi zdobili svoje domy. Po krátkej prestávke sme sa presunuli do vedľajšej budovy. Tam sme sa mohli na vlastnú kožu vyskúšať, ako sa kedysi hrali a zabávali deti v Poľsku. Najzaujímavejšie sa pre nás všetkých stali drevené chodúle.

Ako náhle sme sa vrátili do Jezewa, poľský kamarát si pre nás na rozlúčku prichystal prekvapenie. Bola to diskotéka, ktorá trvala približne do jedenástej. Tam sme sa so všetkými rozlúčili, vyobjímali sa a vymenili si telefónne čísla. V noci sme sa príliš nevyspali, vstávali sme o druhej ráno, aby sme stihli lietadlo. Ešte predtým sme sa však nadobro rozlúčili s rodinami a poďakovali sme sa im za to, že sa o nás celý čas starali.

Týždeň v Poľsku sme si všetci nesmierne užili. Spoznali sme veľa nových ľudí, krásy a kultúru novej krajiny. Aj napriek tomu, že sme sa mali vzdelávať najmä v angličtine, odniesli sme si odtiaľ aj niekoľko znalostí z poľštiny, vďaka čomu som sa ja vedela lepšie dorozumievať s ľuďmi. V budúcnosti Poľsko ešte určite navštívim a dúfam, že s novými zahraničnými priateľmi zostanem aj naďalej v kontakte.

Na záver mi stačí už len povedať: „Dziękuję Polskę!“

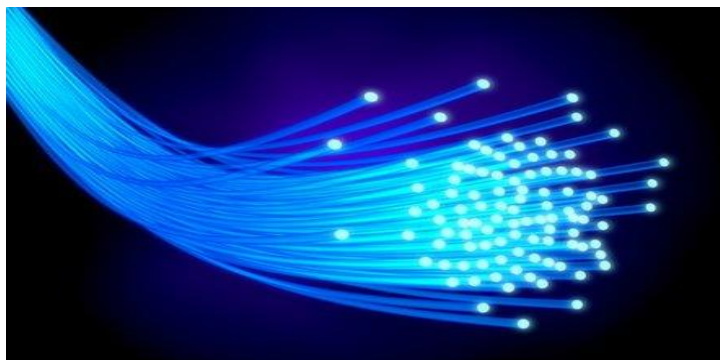
Dominika Kimličková 8.A

FOTONIKA ... ČO JE TO?

FOTONIKA ... ČO JE TO?

Fotonika je veda o svetle, o svetle ako fotóne. Svetlo sa šíri ako vlnenie – lúče, ale je aj množstvom maličkých častíc, ktoré nazývame fotóny. Fotonika je pomerne mladou vedou, nadväzuje na optiku. Jej vznik ovplyvnili tri veľké medzníky rozvoja techniky v posledných desaťročiach – vynález laseru, optických vlákien a výroba polovodičových optických súčiastok. Toto všetko malo za následok nárast významu optiky pre moderné technológie. Výsledkom tohto vývoja bol vznik nových vedných odborov vrátane fotoniky.

Rok 2015 je vyhlásený za Rok svetla. Pri tejto príležitosti sa organizujú rôzne kongresy či sprievodné podujatia zamerané na svetlo, svetelné javy. Jedným z nich sa stal Študentský kongres fotoniky, ktorý sa pre žiakov ZŠ konal 14. októbra 2015 v Centre vedecko-technických informácií na Lamačskej ceste v Bratislave. Usporiadateľom kongresu sa stalo Medzinárodné laserové centrum. Na kongrese sa žiaci formou workshopov mali možnosť oboznámiť so svetlom, jeho zložením, svetelnými javmi a využitím svetla nielen v bežnom živote, ale aj v rôznych oblastiach vedy a priemyslu. Záver študentského kongresu patril prezentáciám súťažných tímov žiakov jednotlivých základných škôl, ktoré sa zamerali na rôzne svetelné javy, zaujímavosti o nich, pozorovania.

Žiaci z našej školy sa do súťaže zapojili spracovaním dvoch tém. Halové javy prezentovali I. Vu Nhu, S. Gápa, J. Landl z 9. B, polárnou žiarou sa zaoberal S. Švarc z 8. A. Okrem príjemných dojmov, nových vedomostí o svetle, osobných a pracovných skúseností prišli žiaci s pani učiteľkami obohatení aj o dve ceny. Z počtu 11 zapojených škôl (z Bratislavy, Modry, Serede, Rimavskej Soboty) našej škole patria prvé dve miesta. Deviatci získali prvé miesto, S. Švarc z 8. A sa umiestnil na druhom mieste. Gratulujeme!

Kuchyňa. Kuchyňa?

Dňa 27.10.2015 sa žiaci 9. ročníkov ZŠ Dr. J. Déreza zúčastnili exkurzie v Kuchyni pri Malackách.

Žiaci mali možnosť oboznámiť sa s technológiami meteorostanic. Videli „meteozáhradku“ s rôznymi snímacími zariadeniami a tiež aj pracovisko, kde sa údaje spracovávajú. V navigačnej veži boli svedkami odletov lietadiel, ich navigácie a tiež pristávania. Najviac ich však zaujala výbava vojakov, zbrane a tiež možnosť popozerať si aj

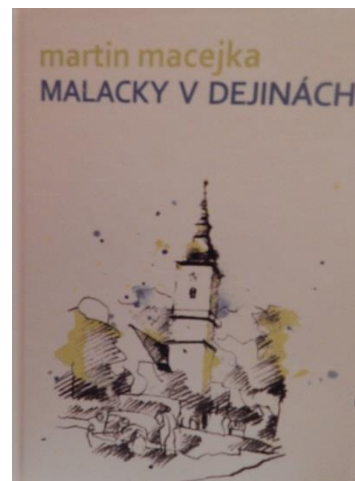
zvnútra špecializované vojenské motorové vozidlá a hlavne lietadlá.

Vojaci, ktorí sa im venovali v plnej miere, ich oboznámili aj s fyzikálnymi zákonmi, ktoré využívajú v praxi. Tiež im odpovedali na množstvo otázok súvisiacich s výkonom ich povolania, možno aj budúceho povolania našich žiakov. Okrem krásneho počasia, ktoré nám „zabezpečili“, nás ponúkli horúcim čajom.

Malacky - história a súčasnosť

V tomto školskom roku sme sa už dvakrát na našej škole stretli s mladým Malačanom, ktorý sa venuje histórii tohto malého, ale zaujímavého mesta. Je ním **Martin Macejka**, historik, redaktor i stredoškolský učiteľ. Prišiel k nám s prezentáciou novej knihy **Malacky v dejinách**. Predstavil nám viaceré zaujímavosti z minulosti mesta, ba preveril aj schopnosť hľadiť na svet otvorenými očami kvízom o zaujímavých miestach Malaciek.

Kniha obsahuje základné fakty a súvislosti o dejinných obdobiach od "archeologických" až po súčasnosť. Texty sú doplnené citátmi z historických prameňov a množstvom obrázkov. Pozornosť je venovaná aj legendám týkajúcich sa Malaciek. Záverečnú časť knihy tvorí časová os, v ktorej sa prelínajú udalosti a osobnosti v Malackách, na Slovensku a vo svete. Knihu tiež môžu využívať školy ako pomocnú literatúru na hodinách dejepisu alebo občianskej náuky.

Martin Macejka - mladý autor, ktorý má za sebou niekoľko literárnych spoluprác vyštudoval históriu, občiansku a etickú výchovu na Pedagogickej fakulte UK v Bratislave a právo na Právnickej fakulte TU v Trnave. V súčasnosti pracuje v Mestskom centre kultúry v Malackách v Múzeu Michala Tillnera a externe vyučuje v Gymnáziu sv. F. Assiského (organizačná zložka Spojenej školy sv. F. Assiského) taktiež v Malackách. Od roku 2007 píše kroniku mesta. V roku 2010 napísal knihu Malacky na starých pohľadniciach, podieľal sa i na ďalších publikáciách.

Malacky

Ležia uprostred Záhorskej nížiny na nive a terase, ktoré vytvorili potok Malina. Obec sa po prvý raz spomína v roku 1206 v súvislosti s darovacou listinou uhorského kráľa Ondreja II., podľa ktorej územie Plaveckého Štvrtka získal gróf Alexander z rodu Hunt-Poznan. Medzi jednotlivými osadami sa uvádza i Miliscapotoka – dnešné Malacky. V roku 1231 sa spomína názov Maluchka, neskôr Malaczka (1373) a Malaczky (1773). Názov mesta pochádza od zdobneného názvu potoka Malica – Malicka a z nej dnešný názov mesta – Malacky.

Pôvodne sa tento názov mylne spájal a maďarským slovom malac (po slovensky prasa). Na základe toho sa toto domáce zviera neprávom dostalo do erbu mesta. Malacky sa vyvíjali ako strážna osada na hranici uhorského štátu, kam Arpádovci dosadili v úlohe strážcov hraníc kmene sedmohradských Sikulov. V priebehu histórie Malacky často menili majiteľov. Od roku 1573 sa

Malacky vyvíjali ako zemepanské mestečko s trhovým a jarmočným právom. V roku 1596 v Malackách postavili prvú školu. Po vymretí rodu Balassovcov sa v roku 1622 majiteľmi mesta stali na tristo rokov Pálffyovci.

Františkáni založili v Malackách strednú školu Filozofia, ktorá sa významom takmer vyrovnala univerzite, pretože jej absolventi končili štúdium verejnou skúškou (dišputou) a dostali titul rovnajúci sa bakalárskemu titulu. V roku 1806 Malacky získali právo mýta a v roku 1807 sa rozšírilo ich trhové a jarmočné právo.

K rozvoju prosperel aj vznik prvej továrne na výrobu súkna. V roku 1808 Malacky vyhoreli. Už o dvadsať rokov však mali pri sčítaní 322 domov a 2 353 obyvateľov. V 19. storočí v Malackách vybudovali prvé priemyselné podniky (parná píla, tehelňa, liehovar a továreň na mydlo). V 20. storočí pokračoval rozvoj potravinárskeho priemyslu, remesiel a spracovania dreva. Po 2. svetovej vojne v meste pribudli nové priemyselné podniky a počet obyvateľov sa zvýšil o viac ako desaťtisíc.

Pamiatky

Synagóga v Malackách bola postavená v roku 1886 až 1887. Synagógu dala postaviť rodina Spitzerovcov, ktorá darovala pozemok miestnej židovskej obci. Stavbu navrhol architekt Wilhelm Stiassne. K hlavným znakom synagógy patria mojžišské tabule (dosky) zákona s hebrejským textom (desatoro božích prikázani). Nachádzajú sa nad vchodom do synagógy, nad hornou rímsou predného priečelia.

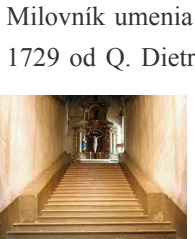
Budova bývalého okresného súdu. Vedľa synagógy stál dom, v ktorom sídlil kedysi okresný súd. Dom bol postavený v roku 1869. Zbúraný bol v roku 2005, keď na jeho mieste postavili predajňu Lidl.

K architektonickým pamiatkam patrí pôvodne **renesančný kaštieľ** z roku 1624. Na začiatku 19. storočia ho prestavali na prepychové šľachtické sídlo. Súčasne s prestavbou vznikol anglický park. Kaštieľ sa nachádza v zámockom parku. Do roku 2003 bol súčasťou nemocnice. V roku 2007 kaštieľ odkúpilo mesto Malacky od vlastníka - Rádu menších bratov františkánov.

Kostol Nepoškvrneného Počatia Panny Márie a kláštor františkánov s ochranným múrom a štyrmi vežami pochádza z roku 1653. Postavili ho Pálffyovci v renesančno-barokovom slohu na mieste renesančného kaštieľa Balassovcov a neskôr k nemu postavili kostol. Interiér kostola upravili v roku 1760, kláštor rozšírili v roku 1928. Medzi jednotlivými krídlami kláštora a kostola vznikol vnútorný dvor – tzv. rajská záhrada.

Milovník umenia ocení hlavný drevený oltár Panny Márie (z roku 1720) od majstra Sagéna. Zaujme aj barokový organ z roku 1729 od Q. Dietricha. K ďalším zaujímavostiam kostola patrí epigraf grófa Pálffyho a Sväté schody – majstrovská kópia tých, ktoré musel zdolať Ježiš Kristus na svojej poslednej ceste. Podobné kópie sa nachádzajú len vo Vatikáne a Jeruzaleme. Sväté schody sú v zvláštnej kaplnke. Vystupuje sa po nich ľavou stranou po kolenách, pretože pod každým schodom sú podľa legendy zamurované telesné pozostatky niektorého svätca. Dolu sa schádza vzpriamene pravou stranou. V kostole Nepoškvrneného počatia Panny Márie sa nachádzajú krypty, ktoré boli sprístupnené nedávno. V kryptách sú pochovaní niektorí Pálffyovci a františkáni. O rekonštrukciu sa začali zaujímať až v roku 2002. V roku 1992 kostol vyhořel po tom, ako ho zapálili miestni satanisti omylom.

Pôvodne neskoro renesančný rímsko-katolícky **kostol Najsvätejšej trojice** z roku 1653 prestavali v rokoch 1731 až 1741 v barokovom štýle. K najvhodnejším pamiatkam jeho interiéru patrí kazateľnica z druhej polovice 17. storočia.

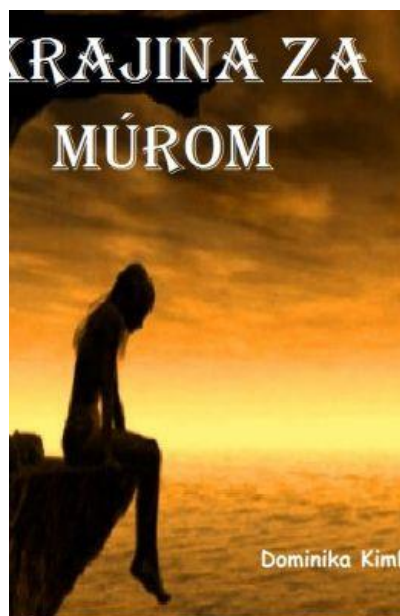
V Malackách je aj **Múzeum Michala Tillnera**. Múzeum sprístupnili verejnosti v roku 1975. Jeho expozícia sa skladá zo štyroch častí. Na prízemí je galéria, v ktorej sú vystavené výtvarné diela Michala Tillnera, jeho osobné predmety a korešpondencia. Medzi prízemím a prvým poschodím sa nachádza expozícia pracovných a úžitkových predmetov zo Záhoria. Na prvom poschodí je inštalovaná záhorácka izba s maľovaným nábytkom, fajansovými výrobkami a vyšívaným krojom z okolia Malaciek. Na druhej strane miestnosti sú nástroje na spracovanie konopí, zbierka žehličiek a mlynčekov. V podkroví múzea vytvárajú zaujímavú atmosféru petrolejové lampy a nástenné hodiny.

Malacky sa v súčasnosti delia na časti Mestečko, Riadok, Na Aleji, Dolný Koniec, Domky, Padzelek, Juh, Naftárska štvrť, Mravenisko, Vinohradok, Táborisko. Riadok sa delí ešte na Písniky, Džbankáreň, Rakáreň. Pod Mestečkom sa rozumie celé centrum od veľkej križovatky až po dolný kostol a od Ulice 1. mája až po Hviezdoslavovu. Mestom preteká potok Malina, ktorý sa vlieva do rieky Morava. Mesto má svoje ochotnícke divadlo, *Divadlo na hambálku*. Sídlí v MCK. Založil ho jej režisér Vlado Zetek v roku 2002. Nacvičené predstavenia: *Ženský zákon, Sen noci Svätajánskej, S tvojou dcérou nikdy!, Všetko o ženách, Vietor v korunách sasafrasu, Rajda Majda, Krvavá svadba, Len nijakú paniku!, Osem žien, Muž mojej ženy, Stálo ti to zlato za to?*

Kino Záhoran slúži na premietanie filmov, ale aj ako divadelná scéna Divadla na hambálku, koncertná a konferenčná miestnosť. Od 12. 1. 2012 je Kino Záhoran 3D digitálne kino.

Významné osobnosti - **Štefan Lux** - slovenský novinár, spisovateľ, **Michaela Badinková** - slovenská herečka, **JUDr. Ivan Dérer** - slovenský advokát, politik a novinár, **Zuzana Norisová** - slovenská herečka, **Soňa Norisová** - slovenská herečka, **Karol Machata** - slovenský herec, **Mgr. art. Ľubomír Roman** - slovenský herec a politik, **Ľudo Zúbek** - slovenský spisovateľ, **Martin Benka** - významný slovenský maliar, zomrel v Malackách, **Stano Král** - slovenský herec, **Miroslava Partlová** - slovenská herečka a speváčka, **Alfréd Swan** - slovenský herec.

KRAJINA ZA MÚROM

2.

„No skvelé,“ s veľkou námahou sa nadýchnem. Také šťastie môžem mať len ja. Len tak tu s mamou stojíme a hľadáme na vrch múra. Krátku chvíľu úplného ticha preruší mamino hlasité vzdychnutie.

„To nič mami, kúpime druhý.“ No mama vôbec nereaguje na moje slová. Len stojí a pozerá sa na múr. Nad čím asi rozmýšľa? Potom sa konečne pohne, prikrčí sa a chytí ma za ruku. „Teraz počúvaj,“ pozerá na mňa a nasadí vážny pohľad, aký u nej vidím len zriedka, „to, čo teraz spravíme nemôžeš povedať ani ockovi, ani bratovi a ani nikomu inému, rozumieš?“

„Áno, mami. Ale čo chceš urobiť?“ spýtam sa potichu. Pozrie na mňa a vzápätí odvráti zrak. Neodpovedá. Ide ďalej, až podozrivo blízko múru.

Otočí sa a kývne na mňa, aby som išla za ňou. Zastaví pri najbližšom kríku, poobzerá sa, či široko ďaleko od nás nie je nikto a opatrne odhrnie krík nabok. Najprv nechápem, aký to má zmysel, no až potom si kútikom oka všimnem, že za kríkom je malá priehlbina, ktorá sa tiahne skrz múra. Je to priechod. „Kathy!“ mama mi položí ruku na plece. „Pomaly a potichu podlez múr a počkaj tam na mňa! Pôjdem hneď za tebou.“ Poslúchnem mamu a prikrčím sa k zemi. Je vlhká a studená a plná špiny. Začnem podliezať múr, ktorý je pomerne dosť hrubý. Ani si neuvedomujem to, že s mamou vlastne porušujeme naše najprísnejšie zákony. Keby nás tu niekto uvidel, pravdepodobne by sme neskončili veľmi dobre. Čo ak budú na druhej strane ľudia? Čo ak nás niekto spozoruje a nahlási? Tie obavy sa na mňa prichytia a držia sa ma ako kliešť. Nikdy som nemala taký strach ako teraz. Teraz, keď sa vrhám do Varsonu ako ryba do siete.

Našťastie keď podleziem plot, môj strach zmizne. Naokolo od nás nie je nič. Len stromy a pole s vysokou trávou. Počasie je tu krajšie, slnko svieti a po oblohe sa pohybujú veľké biele oblaky. Počuť len slabý jesenný vánok a šum stromov. Mama tiež podlezie múr a v momente je pri mne. Chytí ma za ruku a potichu povie niečo... Ako pod' a drž sa pri mne. Prejdeme pár krokov a v diaľke na zemi zbadáme niečo malé a hnedé. Môj šál. Mama kývne hlavou, aby som išla a ja ju poslúchnem. Rozbehnem sa k šálu a mama na mňa zozadu pozerá. Dobežem k nemu a vezmem ho do ruky. Zozadu počujem kroky. No keď sa otočím, mama tam nie je. Spanikárím a rozbehnem sa na miesto, kde som ju pred chvíľou videla. „Mami!“ odvážim sa vykriknúť. Odpovede sa nedočkám. „Mami!“ zopakujem. Počujem ďalšie kroky, no neviem odkiaľ prichádzajú. Niekto sa ma zozadu dotkne. Už-už chcem vykriknúť, no počujem známy hlas.

„Kathy! Buď potichu!“ kričí mama. V momente sa pevne skrčím k zemi ako skala. Mama mi silno stláča dlaň a prstom ukáže na hýbajúcu sa trávu. Niekto sem ide. Mama mi ešte pevnejšie stisne dlaň. Mám pocit, akoby mi ju išla rozdrviť. Tráva sa ešte viac zakolíše. Srdce sa mi rozbuši a ledva dýcham. Mama je na tom asi podobne. Zaostrím pohľad na trávu a sledujem, ako sa kolíše z jednej strany na druhú. Niekto z nej vyskočí. Alebo skôr niečo. S úľavou si vydýchnem.

„Králik,“ mama vzdychne a postaví sa. Takmer som umrela od strachu. Bol to len malý hnedý králik. Nevydržím to a zasmejem sa. S mamou sa vrátíme k miestu, kadiaľ sme sem prišli. Zasa sa obe zohneme a podlezieme múr. V Livetone sa zmráka. Oblaky sa zrážajú a vytvárajú hlučné hromy. Mama sa na mňa usmeje. Tvári sa pokojne a v očiach jej vidieť úľavu. Chytí mi ruku a pevne mi ju zovrie. O tom, čo sa dnes stalo, nesmiem nikomu povedať. Bude to naše tajomstvo. Len moje a mamine. Po chodníku sa mlčky vyberieme naspäť domov.

Ráno, hneď ako sa zobudím, vstanem a zbehnem dolu schodmi rovno do kuchyne. Tam už sedí mama so šálkou čaju. Zásadne nepije kávu, čaj je vraj zdravší. Otec si varí kávu a Eric číta časopis, a pritom sa napcháva jemne spálenými hriankami.

„Dobré ráno!“ pozdravím ich a sadnem si za stôl. Už ma na ňom čakajú raňajky. Mama si na nich zjavne dala záležať. Praženica z tofu, opražená cibuľa a celozrnné pečivo. Lepšie raňajky si nedokážem predstaviť.

„Ako to, že ona môže spať tak dlho?“ vyprskne Eric. Mama ho v momente prebodne nespokojným pohľadom a pritom nehnevane tresne pohár o stôl, až sa celý zatrasie.

„Nikto ti nekázal vstávať tak skoro,“ otec sa obrátil k nemu a pritom si nalial kávu do šálky. Eric len odfrkol a ďalej sa ponoril do čítania svojho časopisu.

Než sa všetci naraňajkuje, prejde takmer hodina a otec musí utekať do práce. My s mamou zostaneme sedieť v kuchyni a mlčky si hľadáme do očí. Dokázali by sme takto vydržať celé hodiny. Predsa, nie sme ten typ ľudí, čo v kuse potrebujú rozprávať. Obe sedíme v rovnakej polohe a podopierame si hlavy rukou. Nakoniec mama naruší chvíľku ticha: „Nehovorila si to Ericovi, však?“

Hlas má veľmi tichý, no dá sa z neho vyčítať, že má starosti. S údivom na ňu pozriem a nasadím nechápavý výraz. Ako by som mu to mohla povedať. Je to predsa naše tajomstvo. A okrem toho, on by si to určite nenechal pre seba. Ako ho poznám, určite by sa to otec dozvedel skôr, ako by prišiel z roboty. Mám chuť začať mame vyčítať, prečo sa nato pýta, no nakoniec sa len usmejem: „Nie.“

„To je dobre.“

„Mami, môžeš mi veriť. Neprezradila by som to nikomu, ani keby ma mučili.“ Mama sa na mňa usmeje a povie: „Tak dobre, dosť bolo sedenia, ja idem pracovať a ty by si sa mala ísť učiť. Nemáte zajtra náhodou dejepis?“

Prikývnem. Možno by sa niekto čudoval, ako to, že štvrták sa učí dejepis. Nebolo to tak vždy, no naša vláda nakázala, aby sa v celom Livetone učil dejepis už od štvrtej triedy. Je to teda prvý rok, čo sa ho učím. Vstanem a vybehnem po schodoch do izby. Obvod mojej steny lemuje zelená stena s tapetou lesov a hôr. Pár metrov od okna mám posteľ, v jednom rohu skriňu s oblečením a v druhom pracovný stôl s počítačom a poličkami. Tie sú napratané rôznymi vecami. Na prvý pohľad vyzerá moja izba celkom jednoducho. Vojdem dnu a sadnem si k počítaču a zapnem si virtuálnu knižnicu. Nájdem si knihu o histórii Livetonu a Varsonu a začnem čítať. Najprv ma nudí, no po chvíli sa do čítania tak ponorím, že nedokážem prestať.

...Kedysi dávno nebol svet ako ho dnes poznáme. V mestách panovali vojny a strach. Dve skupiny ľudí sa proti sebe vzbúrili. Ľudia nepoznali, čo je to pokojný život. Potom prišla záchrana. Ľudia, ktorí vymysleli spôsob, ako už navždy žiť v pokoji a harmónii. Náš svet rozdelili na dve polovice – Liveton a Varson.

Liveton – náš domov, krajina bohatstva každého druhu. Varson – časť zničená povstaleckými nepokojmi. Má ale svoje bohatstvá. Rozľahlé lúky a husté lesy...

Zamyslím sa, ako Varson vyzeral, keď som ho včera videla. Všade stromy, čerstvý vzduch. O takej kráse môžem v Livetone len snívať. Ľudia tam nežijú ako tu. Každý deň musia pracovať. Zrazu mi niečo napadne. Niečo bláznivé a niečo, z čoho by som mohla mať veľké problémy...

POKRAČOVANIE NABUDÚCE

Dominika Kimličková 8.A

Jazykové okienko

Euro sa skloňuje

Slovo euro bolo kodifikované do slovenského jazyka, a preto sa má skloňovať.

Mnoho Slovákov povie: „Mám päť euro.“

Prečo nehovoríme aj „Mám päť dolár“ alebo „Mám päť libra“?

Skloňovať! A to podľa vzoru mesto, nie žena. Mám päť *eur*, nie päť eury.

Hanba, nie hamba

Slovo hamba v slovenčine neexistuje. Je to *hanba*, keď niekto používa slovo hamba. *Nehanebný* človek vás bez okolkov bude haniť.

Môžeme, nie môžme

Slovo môžme v slovenčine neexistuje.

Slovesá písať, česať a vládnuť majú v množnom čísle prítomného času správne tvary píšeme, češeme, vládžeme. Rozkazovací spôsob sa pri týchto slovesách tvorí odstránením hlásky *e*: píšme, češme, vládžeme. Sloveso môcť sa časuje podobne, a preto sa správne píše *môžeme*, *môžete*. Slová **môžme** a **môžte** sú v rozkazovacom spôsobe, a ten pre sloveso môcť **neexistuje**.

Chodíte k „alergológovi“ alebo si dávate robiť zubárovi „blomby“? „Fénujete“ si vlasy a na obed si radi dáte „hranolky“? Aj napriek tomu, že takéto výrazy sa používajú denne, sú nespisovné. V nasledujúcich riadkoch si môžete pozrieť zopár ďalších príkladov.

NESPRÁVNE – SPRÁVNE

alergológ, alergologička – **alergiológ, alergiologička**

aloe (gréc.) – **aloe**

blomba – **plomba**

botník (čes.) – **topánkovník**

cop (čes.) – **vrkoč**

čabajská klobása – **čabianska klobása**

deleno – **delené**

detský kočiar – **detský kočík**

dvetisíci – **dvojtisíci**

fénovať – **sušiť (vlasy)**

guličkové pero (čes.) – **gul'kové, gul'ôčkové pero**

hranolky (čes.) – **hranolčeky**

jeden nikdy nevie – **ktože ho (tam) vie**

jednať – **konať, robiť, počínať si, zaobchádzať**

jednorázove – **jednorazovo**

kľud – **pokoj**

kvôli chorobe neprišiel – **pre chorobu neprišiel**
mať otázku na niekoho – **mať otázku k niekomu**

mlsný (čes.) – **maškrtný**

náchylný k niečomu – **náchylný na niečo**

nápodobne (čes.) – **podobne**

nula celá osem desiatín – **nula celých osem desiatín**

obaja neprišli – **ani jeden neprišiel**

obtiaž – **t'archa; t'ažkosť, t'ažoba**

perináč – **perinák, periniak**

poľovnícky – **poľovný (lístok, pes)**

pozbierať – **pozberať (úrodu)**

prechod – **priechod (pre chodcov)**

to nevadí – **to nič, nič to**

závislý na drogách – **závislý od drog**

je tu pekne, že? – **všakže je tu pekne?**

pekný výhľad, že? – **pekný výhľad, však?**

Uhádnite s nami...

1. Sú tam mená, obrázky, dátumy a dni. Čo je to?

.....

2. Píše sa na nej, počíta sa na nej a číta sa na nej. Čo je to?

.....

3. Má to ručičku, ktorá sa hýbe, ale netiká to. Čo je to?

.....

4. Je farebná, podobná zmizíku, ale zmizík to nie je. Čo je to?

.....

5. V lete je to zelené a v zime je to zelenobiele. Čo je to?

.....

6. Je to malé, pichlavé, ale spinka to nie je. Čo je to?

.....

7. Je to malé, sladké, ale lízanka to nie je. Čo je to?

.....

8. Má to dva pedále, ale bicykel to nie je. Čo je to?

.....

9. Je to pomôcka do školy a meria sa s tým. Čo je to?

.....

10. Dá sa tým zostrojiť trojuholník. Čo je to?

.....

11. Je to ostré a má to dva diely. Čo je to?

.....

12. Sú tam názvy vyučovacích predmetov. Čo je to?

.....

13. Rastie to v lete na líkach. Čo je to?

.....

14. Je to ostré a používajú to muži pri holení. Čo je to?

.....

VTIPY O ŠKOLE

V škole sa pýta pán učiteľ žiaka:

- Prečo ešte nemáš nakreslený vlak?
- Pán učiteľ, môj vlak pred hodinou odišiel.

Status chlapca na Facebooku: "Máme matiku a nudím sa :/"

Komentár od učiteľa: "Pod' k tabuli, Jožo!"

Pani učiteľka príde do triedy na prírodovedu a vyvolá Janka:

- Janko, povedz mi, aký oceán poznáš?
- Janko je ticho, a pani učiteľka o minútu povie:
- Máš pravdu, Tichý oceán.

Učiteľ: Ten, kto zodpovedá na moju ďalšiu otázku, môže ísť domov.

Jeden žiak hádže svoju tašku von oknom.

Učiteľ: Kto to hodil?!

Žiak: Ja! Idem domov.

Pani učiteľka sa pýta na náboženstve:

- Deti, kto by chcel ísť do neba?

A všetci sa prihlásia, len Jožko sa neprihlási. Pani učiteľka sa pýta Jožka:

- Prečo nechceš ísť do neba Jožko?

A Jožko odpovie:

- Lebo mama mi povedala, že mám ísť hneď zo školy domov.

Janko príde do školy a učiteľka sa ho pýta:

- Janko, z čoho máš takú veľkú modrinu na hlave?
- Ale, uštipla ma osa...
- No z toho takú veľkú modrinu mať nemôžeš.
- To mám z toho, že ju chcel ocko zabiť lopatou, ale nestihol.

Učiteľka povedala žiakovi, aby si sadol do prvej lavice. A žiak jej odpovedá:

- To nie, nechcem vás vidieť v HD.

Katechétku sa pýta, čo je to zázrak. Ferko vykrikuje:

- Keď nám povie, že zajtra nemusíme ísť do školy.

Príde pani učiteľka do triedy a hovorí:

- Milí žiaci, dnes budeme počítat' s kalkulačkami.
- Jéééj. To je super.
- Takže, Janko, koľko kalkulačiek je 2 kalkulačky + 3 kalkulačky?

Otec číta synovi žiacku knižku:

- Matematika päť...
(tresk mu jednu po papuli)
- Slovenčina päť...
(tresk mu druhú po papuli)
- Spev jednotka...
(tresk mu ďalšiu po papuli)

Syn:

- Ako to?! Ved' som mal jednotku!
- Otec naštvane prehodí:
- Tak tebe bolo po dvoch päťkách ešte do spevu?!

Ferko sa pýta pani učiteľky:

- Pani učiteľka dám vám hádanku: je to veľké, chlpaté, ma to 8 nôh a 6 očí čo je to?
- Nevieť Ferko, tak čo to je.
- To neviem ani ja, ale sedí vám to na hlave.